

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C182 – CUL25**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 30 maart 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de financiering van VRT-programma's door buitenlandse partners 3

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de bepalingen omtrent het vrijgeven van strategische cijfers door de VRT 7

■

Voorzitter: de heer Philippe De Coene

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de financiering van VRT-programma's door buitenlandse partners

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Voorzitter, minister, collega's, uit vroegere debatten is al meermaals gebleken dat via Toerisme Vlaanderen middelen worden vrijgemaakt voor het programma Vlaanderen Vakantieland. Verschillende Vlaamse provincies, steden en gemeenten participeren aan dit programma ter promotie van hun regio. Nu blijkt dat ook streken uit Wallonië, Frankrijk, Nederland en Zwitserland de kans wordt geboden om tegen betaling promotie te krijgen voor hun regio in Vlaanderen Vakantieland.

Vlaanderen Vakantieland en de vijf provincies zijn samen goed voor 450.000 euro per jaar. Brussel krijgt 100.000 euro per jaar. We hebben er het gissen naar wat het buitenland krijgt, maar het bedrag op zich is niet zo belangrijk. Het gaat erom dat via een financiële bijdrage een belangrijke promotie voor een toeristische regio kan worden gemaakt.

Uit de debatten die de heer Tommelein enkele weken geleden heeft aangetrokken over de steun van Vlaamse steden en gemeenten aan VRT-programma's, heb ik onthouden dat de minister stelde dat er geen inspraak van ondersteunende steden en gemeenten kan zijn wat de inhoud van de programma's betreft. Op de VRT valt het ene charter na het andere weg. De VRT stelt wellicht zelf dat de inhoud wordt bepaald door de VRT-redactie, en niet door Toerisme Vlaanderen of de andere copromotoren. Toerisme Vlaanderen zegt: "Deze onafhankelijke redactie is een voordeel voor beide partijen".

Het is bijzonder moeilijk om enig geloof aan die woorden te hechten als men uit interviews leert dat hier en daar is ingegrepen omdat een en ander niet of beter kon. Een gedeputeerde van de provincie Limburg heeft dat zelf gezegd, naar aanleiding van het maken van Katarakt. Van de toerismebureaus verneemt men dat de samenwerking met de coproductanten – diegenen die de middelen hebben om hun regio in beeld te brengen – bijzonder vlot verloopt. Esther Rijke van het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC) zegt in De Morgen: "Wij hebben ideetjes, zij hebben ideetjes, en zo wordt het programma samengesteld."

Mevrouw Claeys van Toerisme Vlaanderen heeft dezelfde ervaring: "Samen met Vlaanderen Vakantieland en onze partners leggen we de thema's vast die ons geschikt lijken om de doelstellingen te bereiken, zoals bijvoorbeeld fietsen in Morillon of de Bourgogne." Het is dus duidelijk dat er inspraak is, dat er ideeën worden uitgewisseld, al is het uiteindelijk de redactie die beslist. Maar onafhankelijkheid is toch iets anders dan dit. Het zou me niet verwonderen dat de VRT dit nuanceert en stelt dat aan alle voorwaarden wordt voldaan, want "de onafhankelijkheid is contractueel gegarandeerd". Dat antwoord is belachelijk, in het licht van wat ik hierboven uit de interviews heb geciteerd.

Product placement is een belangrijke zaak. In het Vlaamse Mediadecreet staan de voorwaarden waaraan programma's met product placement moeten voldoen. Zo mag er geen overmatige aandacht gaan naar het product en de redactionele onafhankelijkheid moet behouden blijven. De interviews tonen echter aan dat er een probleem is. U zegt dat er geen inspraak kan zijn over de inhoud van de programma's, en ik sta daar volledig achter. Maar dat is niet het geval.

Het is positief dat het programma voor Vlaanderen een enorme toegevoegde waarde creëert. We kunnen de discussie openen. We kunnen natuurlijk de discussie openen of het promoten van Vlaanderen tot de corebusiness van de VRT behoort of dat daarvoor extra betaald moet worden.

Bovendien kan men ook de vraag stellen of Toerisme Vlaanderen weet dat buitenlandse concurrentie op de openbare omroep dezelfde kansen krijgt. Wie Vlaanderen promoot in een toeristisch programma moet weten dat anderen eveneens betalen om diezelfde toeristen uit Vlaanderen weg te trekken en naar hun regio te lokken. Ik vind dat een vreemde manier van werken.

Ik stel ook vast dat de VRT-ploegen extra worden betaald, bovenop die tegemoetkomingen, om daarnaartoe te vliegen. Hotelaccommodatie en andere kosten worden allemaal betaald. De vraag is of het voor de VRT opportuun is om geld te vragen voor zulke rapportages. Nu ontstaat immers de indruk dat die gewoon gekocht kunnen worden. Dat vind ik een probleem.

Bovendien is er een gebrek aan transparantie van de geldstromen. We verzanden compleet in het commercieel denken vanuit de openbare omroep. Dat commercieel denken moet meer naar de achtergrond worden verschoven.

Ik kan me voorstellen dat het voorspelbare antwoord zal zijn dat de VRT alles zal nuanceren en dat er charters zijn. Op basis van de interviews heb ik daar echter mijn twijfels bij.

Minister, welke garanties krijgt de Vlaamse kijker dat er geen inspraak is over de inhoud van de programma's van degenen die betalen om in beeld te komen?

Kan het deontologisch dat men in een en hetzelfde programma concurrentiële partners laat betalen voor hetzelfde programma? Kan het dat men gedurende 10 minuten in Vlaanderen Vakantieland de kust promoot, terwijl tegelijkertijd de région Nord-Pas de Calais wordt betaald om Dunkerque of Le Havre te promoten?

Welke garanties worden gegeven dat men volledig conform de wetgeving op de openbare aanbesteding en het mededingingsrecht en conform de mediadecreten handelt? Misschien moeten die contracten wel worden getoetst aan de mediawetgeving. Wij moeten dat niet doen, misschien is dat een toekomstige taak voor de regulator.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: De VRT bepaalt haar aanbod onafhankelijk en autonoom. Zij behoudt en garandeert in alle gevallen haar redactionele onafhankelijkheid. In de samenwerkingscontracten die de VRT sluit met buitenlandse partners wordt deze redactionele onafhankelijkheid van de omroep steeds uitdrukkelijk vermeld en gegarandeerd.

Externe financiering van een programma is niet de bepalende factor, noch de uiteindelijke verantwoording voor de productie of uitzending van het VRT-aanbod. Externe financiering mag bij de VRT niet leiden tot overbelichting van een thema en onderbelichting van een ander in een programmaonderdeel, programma of programmareeks. Indien dat toch het geval dreigt te zijn, zegt de VRT dat zij dat zelf rechtzet door eigen inbreng.

De combinatie van binnenlandse en buitenlandse reportages maakt een essentieel deel uit van het concept en format van Vlaanderen Vakantieland. De Belgische en buitenlandse reportages worden op een vergelijkbare manier geproduceerd met aandacht voor gelijkaardige thema's zoals cultuur, geschiedenis, natuur, sport en vrije tijd, logies en regionale gastronomie.

De combinatie van zowel binnen- als buitenlandse reportages heeft niet de bedoeling om beide soorten bestemmingen tegen elkaar uit te spelen, wel integendeel. Het belichten van een gebalanceerde waaier aan bestemmingen verhoogt de waarde en relevantie van Vlaanderen Vakantieland voor de Vlaamse kijker en deze combinatie verhoogt zo zelfs de aantrekkingskracht van alle getoonde bestemmingen.

Door het feit dat de VRT samenwerking openstelt voor diverse partners, vermijdt ze ook bepaalde partners te bevoorrechten. Samenwerking met diverse partners druist dus helemaal niet in tegen de deontologie van de VRT, zoals vastgelegd in het programmacharter. Anderzijds komt het aan de concurrerende partners toe om te bepalen of zij gelijktijdig met de VRT willen samenwerken.

De VRT bestelt hier geen goederen of diensten tegen betaling bij derden. Integendeel, de VRT ontvangt van deze derden middelen om een productie te kunnen realiseren. De wet op de overheidsopdrachten is hier dan ook niet van toepassing.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik had niet veel meer verwacht. Het was nogal voorspelbaar. “U betaalt en wij komen langs”, ik vind dat een zeer slechte slogan voor een openbare omroep. Daar komt het in dit programma op neer. Ik vind dat geen goede uitgangspositie voor een openbare omroep.

Ik citeer nogmaals uit interviews: “Wij hebben ideetjes, zij hebben ideetjes, en zo wordt het programma samengesteld.” Dat is in strijd met alle mogelijke wetgeving. Contractueel en op papier zal alles wel correct zijn. Dat is de reden geweest waarom ik deze vraag om uitleg heb ingediend. Ik heb niets tegen dat programma, integendeel. Voor Toerisme Vlaanderen is dit een heel goede investering, maar je kan er vragen bij stellen. Dit behoort tot de corebusiness, maar kan de VRT ditzelfde programma niet maken zonder financiële bijdragen en sponsors?

Minister, zou u het geen goed idee vinden dat minstens de Vlaamse regulator kan checken of dit allemaal contractueel klopt, als er twijfel is bij het zien van dit programma en bij dergelijke uitspraken in de media? Vandaag kan niemand dat controleren. Uit het artikel in De Morgen en de interviews van Ann Claes van de toeristische dienst en Esther Rijke van het Nederlands toerismebureau, blijkt dat de Vlaamse regelgeving wordt geschaad en overtreden. Welk controlemechanisme kunnen we inzetten om dat in de toekomst te vermijden?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Toerisme Vlaanderen stelt een pakket en financiering ter beschikking, waarbij de VRT haar redactionele autonomie bewaart. Dat lijkt me geen enkel probleem te vormen. We kunnen discussiëren over de vraag of dat aan de algemene dotatie moet worden toegevoegd, maar dat moeten we nu niet doen. Ik vind dit legitiem. Dit bepaalt ook geen redactionele en inhoudelijke keuzes. We moeten een onderscheid maken tussen dat pakket en een buitenlandse stad of regio die apart betaalt voor enkele minuten aandacht in Vlaanderen Vakantieland. Bij dit laatste kunnen we deontologische vragen stellen. De eerste vraag is de simpelste: wie geld heeft, krijgt aandacht. De vraag is of dat een criterium is dat bepalend kan zijn.

Dan heb ik het nog niet over redactionele autonomie. Ik heb het ook niet over de uitzending en wat er wordt getoond. De redactie maakt een keuze om aan een stad die geld geeft, aandacht te besteden. Die keuze wordt niet gemaakt, want het geld wordt de leidende factor. Regio's of steden met minder financiële mogelijkheden worden niet op dezelfde manier behandeld. Een openbare omroep moet gelijke aandacht geven, en niet kiezen op basis van financiële middelen.

Het zou een wijze les zijn om niet te ver te gaan, om het onderscheid te maken tussen het totale pakket van Toerisme Vlaanderen en de individuele bijdrage van mensen. Dat De Standaard of De Morgen een bijdrage schrijven in hun reis- of weekendbijlage op basis van een door een toeristisch agentschap betaald ticket, daar kan ik mee leven. Bij de openbare omroep kun je daar minstens vragen over stellen.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Deze discussie over het publieke geheim steekt geregeld de kop op. De essentie van de zaak is de vraag of Vlaanderen Vakantieland zonder externe financiering kan worden gemaakt zoals nu. Dat is een productionele vraag. Het antwoord daarop kunnen we geven zonder de VRT te raadplegen: het hangt af van de prioriteiten van de openbare omroep. Maar zijn we dan niet onszelf belachelijk aan het maken? We kunnen immers nog altijd niet bepalen wat de prioriteiten van de openbare omroep zijn, want dat wordt vooruitgeschoven.

Als we vinden dat de VRT Vlaanderen Vakantieland moet maken met die parameters, en daarvoor het geld krijgt, dan is dat zo. Punt aan de lijn. Natuurlijk ontstaat het vermoeden dat in zo'n situatie bepaalde city- en regiomarketing een grote nationale en internationale lobby is, en dan wordt er op een ander manier met die voorstellen omgegaan. De vraag of dit kan, wordt hier terecht gesteld.

Ik wil het zelfs niet hebben over de inhoud. Het is al genoeg dat iemand zegt: "Kom naar onze regio en wij zorgen voor faciliteiten." De vraag is dan hoe het met die faciliteiten zit. Kan een openbare omroep dat aanvaarden? Als ik in dezelfde logica zeg dat de VRT met een autoprogramma begint, dan houd ik mijn hart vast voor de BMW's en Audi's en Opels die we te zien krijgen. Dan is dat een heel andere discussie. Van toerisme wordt dat blijkbaar gemakkelijker aanvaard.

Dit is een vreemde situatie. Omgekeerd kan de enige Vlaamse stad die Vlaanderen rijk is, Antwerpen, niet betalen aan de BBC of de ARD om de stad in het zonnetje te zetten. Die discussie zou dan volgen. Dan zou men zeggen dat we daarvoor niet mogen betalen. We kunnen zelfs niet betalen aan die openbare omroepen. Bij ons kan het wel. En daar heb ik problemen mee.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Deze discussie houdt de commissie al langer bezig. De VRT blijft denken in een heel commerciële logica, en we raken verzeild in een situatie waar voor bijna elk programma geld op tafel moet komen. Ook in deze zaak is het probleem dat de regio's en steden die het kunnen betalen, wel aandacht zullen krijgen, en de andere niet. Zo gaat men steden en gemeenten tegen elkaar uitspelen.

Het antwoord van de VRT is het antwoord dat we van de omroep gewoon zijn. We kijken er niet van op. We zijn er niet veel mee. De uitspraken van de betrokkenen in interviews staan haaks op wat de VRT zegt. Het is dus essentieel dat er een controlemechanisme komt. Het orgaan is er al: de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) moet controleren of de media-decreten worden nageleefd. Misschien moet die controle worden uitgebreid naar de terreinen van het aanbestedingsrecht en de mededingingsregels.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: We bevinden ons in een schemerzone. Dat gebeurt wel meer, want de omroep wordt via een jaarlijkse dotatie met overheidsmiddelen gefinancierd, maar kan en mag ook extra middelen verwerven. Ik wil niet zo ver gaan dit te verbieden, want toerisme is een beetje cultuur: men brengt een aantal zaken tot bij mensen die ze anders niet zouden kennen. Dat heeft een informatieve waarde. Maar een aantal uitspraken in de media roepen toch vragen op over de redactionele onafhankelijkheid. Als men die extra middelen nodig heeft, dan leidt dat tot afhankelijkheid en bijna automatisch tot redactionele medezeggenschap van diegenen die het geld op tafel leggen.

Toerisme Vlaanderen zetelt in de redactieraad. We bevinden ons in een schemerzone. Ik wil niet zo ver gaan dit te verbieden, maar er is een probleem inzake de transparantie van de geldstromen. Elke commissievergadering opnieuw komen er zaken aan de oppervlakte die aantonen dat er veel onduidelijkheid is over geldstromen en wat daar tegenover staat. Ik waarschuw voor landen die met geld over de brug willen komen en zo een vrij mooi beeld van hun land willen ophangen. Ik denk dan aan de reportage over Oeganda, waarover ik een vraag heb gesteld. Ook in een land als Sri Lanka strijken nogal wat journalisten neer, en daar is het niet overal suiker en zeem, zoals men dat bij ons zegt. We moeten dus voorzichtig zijn met wat we brengen. Ik pleit dus voor meer bedachtzaamheid en transparantie.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Ik begrijp een aantal van de verwoorde bezorgdheden. Het antwoord van de VRT maakt duidelijk dat een externe financiering er alleen maar kan zijn in de vorm

van de terbeschikkingstelling van hulpmiddelen om een programma te realiseren. De belangrijkste bepalende factor is het programmacharter en de deontologie. Dat geldt voor de VRT, maar ook voor dagbladredacties, waar er een strakke scheiding bestaat tussen de financiering en de redactionele werkzaamheden, dankzij het redactiestatuut dat voor onafhankelijkheid moet zorgen.

Men kan van mening verschillen over de vraag of dat volstaat of niet. Niets belet evenwel om daarover van gedachten te wisselen en te overwegen om bij de voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst andere regels af te spreken, ook inzake de rapportering en de transparantie. Ik sta alleszins open voor het debat.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Voorzitter, minister, collega's, met die laatste opmerking ben ik tevreden. Men bevindt zich in een schemerzone. Als men lastige vragen van volksvertegenwoordigers wilt vermijden, dan moet men van de komst van de nieuwe CEO en de nieuwe beheersovereenkomst gebruik maken om een duidelijker kader te creëren.

Iemand vergeleek een en ander met de kranten. Maar kranten zijn privébedrijven, terwijl de VRT een openbare instelling is. *(Opmerkingen van minister Ingrid Lieten)*

Inzake een openbare instelling moet men nog voorzichtiger zijn.

Ik geef een anekdote. Gisteren vergaderde het Bureau van het parlement. De VRT had een brief geschreven met een antwoord op de vraag van het parlement voor ondertiteling van Villa Politica. De suggestie kwam van mevrouw Stevens. In de brief stond hoeveel die ondertiteling het parlement zou kosten. Gelukkig zetelen er in het Bureau een paar mensen die de mediawetgeving kennen, zoals de heer Van Mechelen en ikzelf. We hebben de VRT gemeld dat de omroep die ondertiteling gratis moet doen, zoals decretaal is opgelegd. Gisteren ontvingen we dan een brief van de VRT waarin staat dat de ondertiteling op kosten van de omroep zal gebeuren.

Steeds opnieuw probeert de VRT hetzelfde, met schijnbaar juridisch onderbouwde argumenten. Men moet de core business realiseren, pas nadien kan men er de extraatjes bijnemen. Ik wil alleszins af van de mentaliteit waarbij de omroep ervan uitgaat dat wij betalen. Bepaalde steden en gemeenten hebben weinig of geen geld, en zo ontstaat een vorm van concurrentievervalsing.

In het tweede deel van uw antwoord hebt u het over het verschil tussen theorie en praktijk. Op papier klopt het allemaal, maar in de praktijk loopt het vaak fout. De transparantie moet worden hersteld. De VRT moet de commerciële logica laten vallen, en denken en ageren als een publiek bedrijf, met de grote opdrachten die in het decreet staan voor ogen. Want die opdrachten zijn nog even actueel als toen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de bepalingen omtrent het vrijgeven van strategische cijfers door de VRT

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Voorzitter, minister, collega's, bij het opvragen van cijfers van de VRT worden zowel de minister van Media als de parlementsleden vaak met een kluitje in het riet gestuurd. Oud-strijders van deze commissie maar ook andere collega's weten dat. Zo was dit recent het geval met de kostprijs voor de restyling van radio Donna naar MNM. We hebben daarover gedebatteerd. Destijds ging het ook over het kostenplaatje van de renovatie

van de VRT-gebouwen, onkostennota's, het voetbal, enzovoort. Telkens als we cijfers vroegen, kregen we die niet. Steeds werd er geschermd met het bedrijfsgeheim in een concurrentiële omgeving.

Ook de raad van bestuur en het auditcomité weten van niets als het over de belangrijkste cijfers gaat. Pas na analyse van de jaarverslagen en het maken van prognoses kunnen we bij benadering een aantal bedragen inschatten. Dat is de realiteit. Sta me toe duidelijk zijn: als er morgen een nieuw contract wordt afgesloten, dan moet ik niet onmiddellijk de bedragen zien, maar er is wel een goede controle achteraf nodig. Het moet mogelijk zijn vast te stellen of alles verloopt zoals het hoort.

Het is erg opvallend dat naar aanleiding van het nieuwe ondernemingsplan van de publieke omroep er nu door de omroep zelf 'strategische' cijfers naar buiten worden gebracht. De heer Van Roe heeft daarover een persconferentie gegeven. Er zijn toen cijfers verspreid, onder meer het cijfer van 8 miljoen euro in verband met het voetbal. Ik ben blij dat te vernemen, maar als parlementsleden hebben we ooit gevraagd hoe het zat en of alles wel marktconform gebeurde. Het Rekenhof kreeg nooit inzage in de cijfers, bijvoorbeeld over de onderaannemingen. Maar plots maakt men cijfers bekend. Toch als we de pers mogen geloven, want het is mogelijk dat de VRT zegt dat iemand anders de cijfers heeft vrijgegeven. De volksvertegenwoordigers krijgen niets, hoewel het parlementaire inzagerecht heilig is.

Minister, welke criteria hanteert het VRT-management voor de vrijgave van cijfermateriaal? Het management geeft cijfers vrij als dat in zijn kraam past en geeft er geen vrij als dat niet in zijn kraam past.

In welk cijfermateriaal krijgt de raad van bestuur van de VRT wel inzage en het Vlaams Parlement niet? Dat is geen onschuldige vraag. De raad van bestuur is benoemd door de regering. De controle op de regering gebeurt door het parlement. Wordt er een onderscheid gemaakt? Zo ja, welk? Zo neen, waarom niet?

Hoe omschrijft het VRT-management het begrip strategisch? De heer Van Roe zegt dat die 8 miljoen euro daarin zit. Blijkbaar is dat niet strategisch, want hij maakt het kenbaar. Zijn er daarvoor criteria?

Het lijkt me belangrijk uitsluitsel te krijgen over de problematiek van het vrijgeven van strategische cijfers.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Op basis van de cijfers die ik heb verzameld, zal ik trachten een zo volledig mogelijk antwoord te geven.

De VRT wil een transparante en open organisatie zijn. Zij vindt het belangrijk om zich ten aanzien van de Vlaamse Gemeenschap te verantwoorden over wat ze doet met haar middelen, die hoofdzakelijk bestaan uit belastingsmiddelen. Daarom geeft de openbare omroep in principe alle informatie vrij die van haar gevraagd wordt.

Tegelijk wenst de VRT er echter op te wijzen dat zij als nv van publiek recht niet alle informatie over haar werking publiek kan maken. Zij moet immers functioneren in een concurrentiële omgeving en kan dus geen gedetailleerde informatie vrijgeven die haar wezenlijke belangen zou schaden. Dit betekent echter geen vrijgeleide voor het VRT-management. De VRT-directie wordt gecontroleerd door verschillende controleorganen op verschillende niveaus. Die controleorganen brengen verslag uit over hun bevindingen aan de raad van bestuur, de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement.

Omdat de VRT opereert in een concurrentiële markt, kan de VRT-directie niet altijd gedetailleerde informatie publiek maken over de inhoud van de overeenkomsten die ze sluit, de uitgaven die ze verricht of de beslissingen die ze heeft genomen. Met andere woorden, de VRT wenst geen informatie bekend te maken over operationele zaken die, indien ze publiek worden, de positie en de belangen van de openbare omroep in de markt zouden kunnen

schaden, bijvoorbeeld gedetailleerde informatie over sportcontracten of de kostprijs van bepaalde projecten.

De controleorganen bieden de Vlaamse Gemeenschap en de Vlamingen de garantie dat de VRT handelt in het belang van de goede uitvoering van haar openbare opdracht en conform alle wettelijke bepalingen.

De VRT zegt op alle vragen zo veel mogelijk informatie te geven. Ze geeft bijvoorbeeld ook om redenen van transparantie, in haar jaarverslag zoveel mogelijk informatie en toelichting over de besteding van haar middelen zoals de kostprijs van de netten, de sportrechten, de filmrechten en de middelen voor de onafhankelijke producenten. Ze geeft in het document ook aan hoe ze haar inhoudelijke opdracht uitvoert en hoe wordt voldaan aan de performantiecriteriën. De VRT probeert de informatie zo objectief mogelijk te houden.

De VRT geeft elk controleorgaan de informatie die het nodig heeft om zijn toezicht te kunnen uitvoeren. Verschillende organen hebben toegang tot alle documenten en kunnen alle informatie inwinnen: het VRT-auditcomité, de commissaris, de gemeenschapsafgevaardigde en het Rekenhof.

De raad van bestuur krijgt alle informatie voor het uitoefenen van zijn opdracht. Uitgesloten van dit principe zijn wel puur operationele documenten zoals overeenkomsten en facturen. In artikel 13, paragraaf 2 en 3 van het Mediadecreet staat: “De gedelegeerd bestuurder verstrekt aan de raad van bestuur alle nuttige inlichtingen en brengt alle aangelegenheden die voor een behoorlijke uitoefening van de bevoegdheden van de raad van bestuur nuttig of nodig zijn, op de agenda van de raad van bestuur. Ter uitvoering van de bevoegdheden, vermeld in paragraaf 1, kunnen de leden van de raad van bestuur, via de voorzitter, op elk moment alle documenten en geschriften van de VRT inzien. De voorzitter kan via de gedelegeerd bestuurder van de leden van het directiecollege en van alle andere personeelsleden alle verduidelijkingen en alle verificaties vorderen die de raad of een lid nodig achten voor de uitvoering van de bevoegdheden van de raad van bestuur.”

Het Vlaams Parlement oefent toezicht uit op de Vlaamse Regering en kan die slechts binnen de perken van diens eigen bevoegdheid aanspreken. Het parlement kan dan ook de regering ondervragen over alle aangelegenheden die betrekking hebben op de uitvoering van de beheersovereenkomst of de rechtmatigheid van de activiteiten van de VRT. Het parlement heeft daarom niet automatisch het recht alle informatie te krijgen over operationele aangelegenheden van de VRT.

De raad van bestuur van de VRT is bevoegd voor het strategisch beleid bij de VRT. Dat is vastgelegd in het Mediadecreet, artikel 13, paragraaf 1: “De raad van bestuur heeft de volgende bevoegdheden: ten eerste, het vastleggen van de algemene strategie van de VRT; ten tweede, het nemen van beslissingen over aangelegenheden met strategisch karakter. Een aangelegenheid heeft een strategisch karakter als ze een belangrijke impact heeft op het handelen van de VRT in de Vlaamse samenleving of op het medialandschap. De raad van bestuur beslist zelf over het strategische karakter van een aangelegenheid.”

Ook het goedkeuren van de beheersovereenkomst en van elke wijziging ervan, alsook het goedkeuren van het jaarlijkse ondernemingsplan en van strategische meerjarenplannen en het goedkeuren van het kader merchandising en nevenactiviteiten zijn strategische aangelegenheden.

In het charter Deugdelijk Bestuur is bepaald: “Teneinde de rechtszekerheid te garanderen zullen de raad van bestuur en de gedelegeerd bestuurder zich houden aan volgende regels om het strategische karakter van een aangelegenheid te beoordelen. Het strategisch karakter van een aangelegenheid zal als waarschijnlijk worden geacht indien een aangelegenheid kan leiden tot een manifeste vorm van strijdigheid met de Europese mededingingsrechtelijke regelgeving. Het strategisch karakter van een aangelegenheid wordt eveneens als waarschijnlijk geacht indien een beslissing van de VRT zou leiden tot een fundamentele

verslechtering van het aanbod voor de meerderheid van de Vlaamse mediaconsumenten. Het strategisch karakter van een aangelegenheid wordt als onwaarschijnlijk geacht in de gevallen opgesomd in artikel 14, paragraaf 2 van het Mediadecreet betreffende de exclusieve bevoegdheden van de gedelegeerd bestuurder voor taken van operationeel bestuur van de VRT.”

Het was mijn bedoeling een overzicht te geven van de verschillende organen die op elkaar inwerken: de raad van bestuur in zijn verhouding tot het management, binnen de raad van bestuur het specifieke auditcomité dat alle informatie kan opvragen, de commissaris-revisor en de regeringsafgevaardigde. Verder is er de relatie tussen de VRT en het Vlaams Parlement. Daar zijn twee denkpijlers. De eerste is de beslissing van het Bureau die verduidelijkt waarover de minister ondervraagd kan worden. De tweede is de beslissing van het Bureau over de reglementering en over hoe het parlement of een parlementslid opdrachten kan geven aan het Rekenhof om bepaalde onderzoeken te voeren.

Die verschillende organen en hun bevoegdheden moeten naast elkaar worden gelegd. Dat zijn de verschillende puzzelstukken.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: De essentie van de vraag blijft waarom de VRT zelf communiceert over die 8 miljoen euro.

Het antwoord van de VRT over de decreten is theorie. Er is echter een verschil met de praktijk. Als de VRT van zichzelf zegt dat ze open en transparant is, dan moet ik me echt inhouden om niet te lachen. En dat meen ik. Destijds is naar aanleiding van het verhaal over de onkostennota's alles in het werk gesteld opdat parlementsliden niet naar het Rekenhof zouden gaan met de onkostennota van de vroegere gedelegeerd bestuurder en het management. Het Rekenhof heeft ons over de hele lijn gelijk gegeven. Het inzagerecht van een parlementslid is totaal. Ook BAM heeft destijds via alle mogelijke juristen geprobeerd te vermijden dat Decaluwe en Peumans naar het Rekenhof zouden gaan. We hebben dat uiteindelijk toch gedaan.

Ook de beslissing van het Bureau uit 2001 is compleet achterhaald omdat de wetgeving intussen al een aantal keren is aangepast.

Nogmaals, ik ben geen vragende partij om contracten in te zien, maar post factum, na de controle van de rekeningen, is het inzagerecht van een parlementslid totaal. Dat is niet onbelangrijk.

Het klopt dat er heel veel controleorganen zijn voor de VRT. Het rapport van het Rekenhof naar aanleiding van het lekken van het rapport over Woestijnvis, zegt zwart op wit dat het niet tot alles toegang heeft gekregen. Er werd ook gezegd dat het Rekenhof geen controle kan uitoefenen op de Vlaamse Audiovisuele Raad (VAR). Diezelfde VAR zal ons straks misschien een factuur van 9,4 miljoen euro sturen, maar niemand kan dat controleren. Ik moet dat niet kunnen controleren, maar een onafhankelijk orgaan als het Rekenhof zou dat moeten kunnen. Dan kun je in eer en geweten stemmen over een budgetcontrole. Maar het Rekenhof heeft geen inzage en moet zich daar niet mee bemoeien. We mogen alleen de factuur betalen.

Minister, misschien moeten we in een nieuwe beheersovereenkomst een verfijnder kader schetsen. Het is niet mijn bedoeling om contracten op te vragen of te lezen, dat interesseert me niet, maar ik wil een instantie kunnen raadplegen die dat wel heeft gedaan en die zegt dat de contracten conform de mediawetgeving zijn. Het gaat hier over een publieke omroep. Dat is niet onbelangrijk.

Het klopt dat we hier alle vragen kunnen stellen over de uitvoering van de beheersovereenkomst, maar je moet glasheldere antwoorden krijgen. Als we de geschiedenis van deze commissie over een periode van 15 jaar lezen, dan zien we een voortdurend geklop op

dezelfde nagel. Heeft dat geresulteerd in meer transparantie dan vroeger? De gedelegeerd bestuurder heeft hier nog het lef gehad om op mijn vraag over met welke productiehuisen er wordt gewerkt, te antwoorden: “Mijnheer Decaluwe, kijk op het einde van het programma naar de aftiteling en schrijf op wie er voor ons werkt.” Nu gaat het al beter, we krijgen nu al de lijsten. Dat was toen de stijl.

Mocht er toen geen enkele volksvertegenwoordiger hebben gereageerd, dan was het vandaag nog altijd zo. Ik zie ook wel het gespin. Ik heb het over 15 jaar geleden. Stap voor stap halen we onze slag binnen inzake transparantie. De perceptie is dan natuurlijk dat we de openbare omroep kapot willen.

Als ik de vrije tribune van de heer Cas Goossens lees van vandaag, dan word ik kotsmisselijk. De man die de openbare omroep naar de verdoemenis heeft geholpen, gaat nu iedereen de les spellen over hoe het moet. Van zulke vrije tribunes word ik kostmisselijk. Minister, de baseline is dat u met publiek geld voor een controlemechanisme moet zorgen, zodat u en het parlement een gerust geweten hebben.

We kunnen dan discussiëren over de politieke verantwoordelijkheid. De regeringscommissaris weet zogezegd alles, maar dat is niet zo. Hij krijgt die informatie ook niet. De mensen van het auditcomité krijgen ook bepaalde informatie niet. Op de een of andere manier moet er transparantie komen. Het voorbeeld van daarstraks is kenschetsend. We moeten de zaken waterdicht kunnen checken. Ook de charters moeten kunnen worden gecontroleerd. Het moet correct verlopen. Nu verbetert de sfeer niet door die onduidelijke antwoorden.

Als je in een krant leest dat de gedelegeerd bestuurder een bepaald bedrag noemt, waar we al jaren naar zoeken en altijd nul op het rekest kregen, dan moet je durven te vragen hoe dat komt. Dit was de reden van mijn vraag om uitleg. Ik moet niets weten over een individueel voetbalcontract, maar het is belangrijk dat het parlement weet hoeveel de totale sportrechten kosten. Nu lezen we dat ook in het jaarverslag. 5 jaar geleden was het not done dat je zulke vragen stelde. Europa kijkt mee over onze schouders. Als de VRT verstandig is, zal ze moeten bijsturen, anders komt ze in de problemen.

Minister, ik roep u op om in het belang van de openbare omroep de transparantie, met gevoeligheden van concurrentie en mededinging, te verbeteren.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Minister, ik zal geen contracten opvragen. Ik wil inpikken op een schriftelijke vraag die ik enkele maanden geleden heb gesteld aan uw voorganger, in het kader van de muziek en het Muziekcentrum. Twee weken geleden hadden we hier een hoorzitting met die mensen. Lange tijd geleden hebben we gevraagd of we het muziekonderzoek over de verschillende netten waar de VRT het over had, ter inzage konden krijgen. Minister-president Peeters zei in de vorige legislatuur dat dit geen enkel probleem kan zijn, dat het publiekelijk mag worden getoond. Het gaat tenslotte over belastinggeld en transparantie. Als ik naar de omschrijving van de strategische keuzes luister, dan zou het geen probleem mogen zijn om dit opnieuw op te vragen, zeker aangezien het onderzoek al van meer dan een jaar geleden dateert, en ondertussen misschien al gedateerd is.

Minister, hebt u nog initiatieven ondernomen om dat bij de VRT op te vragen? U zult er heel wat mensen in de muzieksector blij mee maken.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Minister, uw antwoord is natuurlijk heel theoretisch, over hoe een en ander in elkaar zit, waar de belangrijke tussenschotten zitten. Voor een groot deel kan ik me daarin vinden. Alleen vraag ik me af in hoeverre de VRT en het management zich niet te veel verschuilen achter wat operationeel is. Ze hebben een grote bevoegdheid, een groot recht om te bepalen wat operationeel is en wat niet. Dat maakt het zeer moeilijk om controle uit te oefenen op de VRT.

Het parlement heeft daar wel recht op. Ook de raad van bestuur heeft recht op meer informatie dan hij op dit moment krijgt. De vraag over wat strategisch en wat operationeel is, is heel belangrijk. Mijn indruk is dat de slinger iets te ver naar de operationele kant is doorgeslagen. Op de duur denk je dat de VRT een spelletje maakt van wat ze zegt en wat niet. “Dit maken we bekend via de media, dat mag het parlement weten, en dat niet.” Zo oordeelt de VRT als een rechter over zichzelf.

Dat kan niet de bedoeling zijn, te meer omdat heel veel vragen die in de commissie aan bod komen – ik refereer aan het serene debatje dat we hier hadden over MNM – na de feiten komen. Ik kan leven met het feit dat de VRT moet functioneren in een commerciële omgeving en dat het niet de bedoeling is dat de concurrentiepositie van de VRT wordt geschaad, maar ik vraag me af in hoeverre het bekendmaken van de kostprijs van de restyling maanden na de feiten, de concurrentiepositie van de VRT schaadt. Ik ben er niet van overtuigd dat dat het geval is.

Ik dring daarom aan op meer transparantie. Het moet zeker beter, ook in het belang van de VRT. Als ik de commissie en verschillende standpunten bekijk, dan denk ik dat de mensen die het meest kritisch zijn voor de VRT, de mensen zijn die de VRT van de ondergang gaan redden. De VRT stevent stilaan af op een afgrond, ook wat de Europese regelgeving betreft, want dat moet je ook in het achterhoofd houden. Meer transparantie naar het parlement en secuurder werk van het management, zullen ertoe leiden dat de VRT tenminste blijft bestaan.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Ik heb de indruk dat de vragen die nu al jarenlang worden gesteld over transparantie bij de VRT, aanleiding geven tot een spelletje à la Tom en Jerry. En ik vrees dat wij steeds opnieuw de kat zijn. Wij winnen dat spel niet. Uiteindelijk wordt men dat beu. Tom wil ook wel eens Jerry pakken, of ten minste toch de muis zijn. Steeds opnieuw wordt er geschermd met woorden als ‘operationeel’, ‘strategisch’, ‘vertrouwelijke informatie’, ‘bedrijfsgeheimen’. En steeds opnieuw wordt de perceptie gecreëerd dat mensen die daarover kritische vragen stellen, tegen de openbare omroep zijn, wat niet waar is. Het gaat in wezen over het basisgegeven dat er transparantie moet heersen in bedrijven die werken met overheidsmiddelen.

Men goochelt steeds met die woorden en de decretale bepalingen. Als men het over een langere periode bekijkt, dan ziet men vooreerst dat we heroïsche discussies hebben gevoerd over de jaarrekeningen, toen nog met de heer Tony Mary. Hij zei toen dat hij nooit de rekeningen per radiozender apart zou opstellen. Maar een jaar later was het toch zover, want de druk werd groot en het werd gênant voor het management. Toen stond men toe dat we iets meer in de keuken mochten komen kijken en werden de rekeningen opgesplitst. Al heel lang, nog voor ik hier zetelde, vochten mensen van allerlei politieke fracties voor die transparantie.

Dat is de logica zelve. Stel even dat het contract met Woestijnvis niet op straat was gegooid. We hebben van dat contract slechts kennis kunnen nemen nadat iemand het in de pers had gelekt. Toen pas kenden we de omvang van de bedragen, en die waren niet gering. Waarom heb ik het daarover? Laten we even de beheersovereenkomst vergeten, en het over de besparingen hebben. Vorige keer zei ik het al: hoe kan een parlementslid die zijn werk ernstig neemt en de openbare omroep wil screenen, correct oordelen of een besparing bij de omroep goed gebeurt?

Men zegt dat er minder producties moeten komen. Maar de grote jongen met de grote budgetten zou meer kunnen besparen, maar die blijft buiten spel want hij heeft misschien een bindend contract... waar we geen inzage in hebben, want men zwaait dan met de termen ‘strategisch’ of ‘bedrijfsgeheim’. Maar de kleinere jongens moeten veel inleveren. Wij kunnen dat niet afwegen. We zullen de vragen stellen. Maar ik kan u nu al zeggen welk antwoord we zullen krijgen: “dat is vertrouwelijke informatie die we niet kunnen geven”. Ik

begrijp dat niet. In de openbare omroep bewegen een aantal miljoenen euro overheidsgeld, maar we weten niet waar ze naartoe gaan. Dat is het verhaal van Tom en Jerry.

Zoals in elke resultatenrekening komen er containerbegrippen voor, maar we kunnen die niet in de diepte analyseren. Neem Klara, een dossier waarover ik het nog zal hebben. Al jarenlang worden er bij Klara veel incentives geparkeerd. Maar we krijgen daarin geen inzage. Neem ook eens de legendarische voetbalsecretaresse van Woestijnvis. Zij heeft tienduizenden euro opgebracht voor Woestijnvis, door gewoon een gesprek door te schakelen naar de externe facilitaire bedrijven. Het is een heel dure secretaresse, wellicht heeft ze uitzonderlijke kwaliteiten. Ze werd goed betaald, want het ging over een productiekost. Als we daarover een vraag stelden, kregen we te horen dat we geen inzage krijgen. Dat is spijtig, want het gaat over belastinggeld. We hebben het recht te weten hoe dat geld wordt gebruikt en misbruikt.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein: Als oppositielid is het niet altijd evident om de collega's van de meerderheid te overtreffen en op een constructieve manier het werk als volksvertegenwoordiger te doen. Ik denk dat uw antwoord correct is, minister. Dat is dan wel in orde op voorwaarde dat wat u zegt ook in de praktijk wordt gebracht. Uiteraard zijn er zaken die voor interpretatie vatbaar zijn. Bovendien bevindt de VRT zich in een concurrentiële omgeving. Het is niet omdat het om een openbare omroep gaat dat alle strategische informatie op straat moet belanden. Daar dient dan een raad van bestuur voor.

Enkele journalisten vroegen me zo-even nog of ik met de raad van bestuur heb overlegd. Ik heb dat nog niet gedaan, want ieder heeft zijn taak en opdracht. Een en ander is voor interpretatie vatbaar. Ik denk dat het uw taak is om de komende maanden duidelijkheid te scheppen. Het moet duidelijk zijn dat wat u zegt ook in de praktijk wordt omgezet, want we mogen niet met een kluitje in het riet worden gestuurd.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Uw antwoord is correct. Ik sluit me daarbij aan. Mijnheer Decaluwe, het is niet goed dat we over elk onderdeel zouden discussiëren. De commissie is niet het forum om dat te doen. U hebt wel een punt dat de VRT met de noodzakelijke geheimhouding schermt als het de omroep uitkomt. Dat verloopt niet altijd helemaal correct. Ik wil ook vragen dat men de cijfers die echt over strategische zaken gaan, vertrouwelijk zou houden. Ik heb het dan over die 8 miljoen euro.

Voor de keuzes die we voor de toekomst moeten maken en de accenten die moeten worden gelegd, is het belangrijk dat we het niet hebben over dat ene bedrag, maar over de vraag hoe groot het aandeel van sport, informatie en fictie moet zijn. Die globale keuzes, die aansluiten bij de kerntaken van de VRT, moeten we maken. Als aansturend minister moet u daarvoor zorgen, maar de discussie moet niet gaan over de programmaonderdelen of zelfs niet over het voetbalcontract. Ik begrijp dat de VRT een beetje provoceert en met dat soort cijfers naar buiten komt. Het gebeurt in de context van de besparingsronde. Ik begrijp die verdedigende instelling, maar het is niet correct, zoals het niet correct zou zijn als wij hier daarover zouden discussiëren.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Mijnheer Verstreken, het klopt dat de informatie is opgevraagd. Mijn voorganger, de heer Kris Peeters, dacht dat er geen probleem zou zijn. Hij heeft dan de vraag aan de VRT gesteld, en toen bleek dat het wél een probleem zou zijn. Ondertussen is de toestand nog niet veranderd. Ik ben het met u eens dat we ons kunnen afvragen of die informatie, die toch gedateerd is, niet zou kunnen worden vrijgegeven. We zullen nog eens aandringen.

In het algemeen wil ik zeggen dat het altijd een zoektocht naar het ideale model is. We bevinden ons in het spanningsveld tussen twee doelstellingen en waarden: enerzijds de transparantie, de controle en de rapportering van het parlement realiseren, anderzijds politieke inmenging van de raad van bestuur in de werking van de VRT vermijden. Het is altijd zoeken naar een evenwicht. Die discussie lag mee aan de basis van het Mediadecreet. De aanpassing van het Mediadecreet leidde ertoe dat nu expliciet is bepaald dat de raad van bestuur zelf beslist welke informatie van strategisch belang is en welke niet. Vroeger werd die beslissing aan het management overgelaten. Dat neemt niet weg dat ik het met verschillende collega's eens ben om te stellen dat iets wat op papier staat, niet automatisch in de praktijk goed werkt. Het is aanbevelingswaardig om dat in de toekomst goed te bekijken.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Mijnheer Verstrepen, u hebt het over Tom en Jerry. Ik moet eerlijk zeggen dat ik me vaak Donald Duck voel. Ik kwek nu en dan eens, krijg af en toe op mijn kop, maak dan weer wat brokken en creëer af en toe eens wat vooruitgang. De VRT vergelijk ik met Speedy Gonzalez. Zij is altijd met alles weg. U minister, vergelijk ik – maar ook dat is wat aan het keren – met Winnie the Pooh. U gelooft altijd in de goedheid van de mensen. Na het antwoord van vandaag heb ik echter de indruk dat u ook beseft dat er moet worden bijgestuurd.

Als het parlement begrotingen goedkeurt, moet het toch op zijn minst inzage krijgen in een aantal zaken. Anders fietsen we hier gewoon in het luchtledige. Iedereen moet zijn rol correct spelen. Nu heb ik het gevoel dat er een speler tussen zit die af en toe wat rammelt met de voeten van de andere spelers. Ik heb het dan over de VRT. Het is een beetje 'Verdeel en heers'. Wat bijvoorbeeld de restyling van MNM betreft, is er toch geen geheim aan dat die 1 miljoen euro zou hebben gekost. Zelfs als die niet goed is gelukt, weet men dat tenminste. Men kan dan in het parlement bijsturen. Dat is de bedoeling van parlementaire controle.

Indien er nooit een lek was geweest over het rapport van Woestijnvis, dan was er nooit dat interessant rapport van het Rekenhof geweest. De VRT en de politiek zouden daar een aantal lessen uit kunnen trekken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■